

Vragen door de leden der Kamer gesteld overeenkomstig artikel 140 van het Reglement van Orde, en de daarop door de regering schriftelijk gegeven antwoorden

2

Vragen van het lid **Strik** (GroenLinks) op 10 oktober 2008 medegedeeld aan de minister voor Wonen, Wijken en Integratie en de staatssecretaris van Justitie.

1

Deelt u de analyse van de Europese Commissie in haar rapport over de toepassing van Richtlijn 2003/86/EG¹ dat het harmoniserend effect van de richtlijn beperkt is als gevolg van een te ruime en excessieve toepassing van de facultatieve bepalingen in de richtlijn? Zo ja, acht u Nederland ook een van de Europese lidstaten die de richtlijn op deze wijze heeft toegepast?

2

Heeft de Europese Commissie u laten weten op welke punten zij voornemens is de Nederlandse toepassing van de richtlijn door het Hof te laten toetsen? Zo ja, op welke punten en met welke argumenten?

3

De Europese Commissie constateert dat lidstaten die verruimde gezinshereniging toestaan, dit moeten doen conform de voorwaarden en criteria van de richtlijn. Acht u de Nederlandse voorwaarden voor verruimde gezinshereniging in overeenstemming met de richtlijn, meer specifiek met de criteria die

artikel 4, lid 2 daarvoor geeft? Zo nee, bent u bereid de Nederlandse criteria hierop aan te passen?

4

Wat is uw reactie op de conclusie van de Europese Commissie dat de inkomenseis in Nederland leidt tot discriminatie op grond van leeftijd, omdat wordt uitgegaan van het wettelijk minimumloon van een 23-jarige? Wat is uw mening over de conclusie van de Europese Commissie dat de hoge inkomenseis, gecombineerd met de eisen ten aanzien van de duurzaamheid van het inkomen, de uitoefening van het recht op gezinshereniging kan belemmeren?

5

De Europese Commissie acht inburgeringeisen in het buitenland alleen in overeenstemming met de richtlijn als ze de integratie faciliteren en als de regels proportioneel zijn. Of dit zo is, hangt volgens de Europese Commissie mede af van de toegang tot cursussen of testen, de organisatie, de mogelijkheid van beroep tegen de beslissing en de mate waarin de maatregel andere effecten heeft (bijvoorbeeld uitsluiting van gezinsleden met lage inkomens). Wat is uw mening over deze beoordelingscriteria van de Europese Commissie?

6

Meent u dat de Wet Inburgering Buitenland (WIB) in

overeenstemming is met de richtlijn, op grond van deze beoordelingscriteria van de Europese Commissie? Bent u van mening dat de WIB de integratie faciliteert, en bent u op de hoogte van mogelijke andere effecten van de WIB?

7

De Europese Commissie maakt duidelijk dat de leges die Nederland heft ver uitstijgen boven het gemiddelde bedrag dat lidstaten bij gezinshereniging aanvragen heffen. Acht u deze uitzonderingspositie wenselijk?

8

Bent u het eens met de stelling van de Europese Commissie dat de hoogte van leges nooit mogen leiden tot het ondermijnen van het doel van de richtlijn als het recht op gezinshereniging wordt uitgeoefend? Zo ja, hoe beoordeelt u de Nederlandse leges in dit licht?

9

De Europese Commissie beschouwt het als een probleem dat Nederland de optionele bepalingen ten aanzien van de leeftijdseis, de inkomenseis, de inburgeringeis in het buitenland, de mvv-eis en het nareiscriterium strikt toepast, zonder zich daarbij voldoende rekeningschap te geven van de individuele belangenafweging die de richtlijn eist in artikel 5, lid 5 en artikel 17. Ook vindt de Europese Commissie dat de Nederlandse wet- en regelgeving explicieter moet

verwijzen naar het belang van het kind. Wat is uw mening over deze conclusies?

10

Wat vindt u van de conclusie van de Europese Commissie dat de bewijslast voor de vluchteling dat hij geen document kan bemachtigen om de gezinsband te bewijzen, vragen oproept over de verenigbaarheid met de richtlijn?

11

Welke maatregelen gaat u nemen om bovenstaande punten van strijd met de Gezinsherenigingrichtlijn op te heffen? Op welke termijn zult u dit doen?

12

Zijn er punten waarbij u niet bereid bent het gezinsherenigingbeleid aan te passen? Zo ja, welke zijn dat?

13

Op welke wijze gaat u voorkomen dat de Europese Commissie een inbreukprocedure start tegen Nederland wegens schending van de richtlijn?

14

Bent u het eens met de Europese Commissie dat de dubbele toets aan de voorwaarden voor gezinshereniging (bij de mvv-aanvraag en de vtv-aanvraag) in strijd zijn met de richtlijn? Zal deze strijd geheel zijn opgeheven met de komende herziening van de mvv-procedure?

15

De Europese Commissie constateert voorts dat in sommige lidstaten, waaronder Nederland, de rechtspositie van derdelanders verslechtert door naturalisatie, omdat ze zich niet meer kunnen beroepen op de Gezinsherenigingrichtlijn. Acht u dit gevolg van de Gezinsherenigingrichtlijn wenselijk? Zo nee, bent u bereid zich in te spannen voor wetgeving waarmee Unieburgers die geen gebruik hebben gemaakt van het vrij verkeer, een beroep kunnen doen op de gezinsherenigingsregels van Richtlijn 2004/38/EG, dan wel op de Gezinsherenigingrichtlijn?

16

Deelt u mijn opvatting dat derdelanders die ook de Nederlandse nationaliteit hebben, nog steeds op grond van hun nationaliteit van het derde land, een beroep moeten

kunnen doen op de Gezinsherenigingrichtlijn? Zo nee, waarom niet?

¹ Report from the Commission to the European Parliament and the Council on the application of Directive 2003/86/EG on the Right to Family Reunification, 9 oktober 2008 (COM(2008)610/F).

Antwoord

Antwoorden van mevrouw **Albayrak**, staatssecretaris van Justitie, mede namens de minister voor Wonen, Wijken en Integratie. (Ontvangen 4 december 2008)

1

Zoals de Commissie in haar verslag aangeeft, heeft Richtlijn 2003/86/EG van de Raad van 22 september 2003 inzake het recht op gezinshereniging (hierna: de richtlijn gezinshereniging) substantiële wijzigingen ondergaan ten opzichte van het oorspronkelijke voorstel van de Europese Commissie. De wijzigingen leidden tot meer restrictieve maatregelen en sloten nauwer aan bij bestaande nationale regels. De Commissie merkt op dat de aangenomen richtlijn uiteindelijk slechts als een eerste aanzet tot harmonisatie werd beschouwd. Dit komt tot uiting in het relatief grote aantal facultatieve bepalingen. Nederland heeft, net als de andere lidstaten, er voor gekozen sommige facultatieve bepalingen te implementeren en andere niet. Zo hebben bijvoorbeeld ongehuwde partners (artikel 4, lid 3 van de richtlijn) in Nederland recht op gezinshereniging. Het huisvestingsvereiste dat volgens de richtlijn gesteld kan worden (artikel 7, lid 1, onder a) wordt in Nederland juist niet geïmplementeerd. In de nota van toelichting bij het Besluit van 29 september 2004 tot wijziging van het Vreemdelingenbesluit 2000 in verband met de implementatie van de richtlijn gezinshereniging is uitvoerig ingegaan op de keuzes die bij de implementatie van de richtlijn zijn gemaakt.¹ Nederland acht de toepassing van de facultatieve bepalingen in de richtlijn niet te ruim of excessief. De analyse van de Europese Commissie die in vraag 1 wordt aangehaald is zeer beknopt, bevat geen deugdelijke juridische onderbouwing voor de stelling dat de bepalingen te ruim of excessief zijn toegepast, en geeft slechts een indicatie over de

toepassing van de richtlijn in alle lidstaten. De verslagen waarop de Commissie haar analyse heeft gebaseerd, zijn veel uitgebreider en geven een meer onderbouwde analyse over de implementatie van de richtlijnen. Veel van de kritiekpunten die door de Commissie in haar verslag worden aangehaald en die Nederland betreffen, zijn rechtstreeks te herleiden tot Één van de onderliggende studies opgesteld door het Centrum voor Migratierecht te Nijmegen.² Het staat niet op voorhand vast dat de Europese Commissie het juridisch oordeel in die studie over de implementatie van de richtlijn in Nederland, op alle onderdelen steunt.

2

Nee, de Europese Commissie heeft dergelijke voornemens niet kenbaar gemaakt aan Nederland. De Europese Commissie is op grond van haar controlerende taak met betrekking tot de implementatie van Europese wetgeving in 2004 op de hoogte gebracht van de wijze waarop Nederland de richtlijn heeft geïmplementeerd. Tot nu toe heeft zij op basis van die informatie geen aanleiding gezien om een inbreukprocedure tegen Nederland te starten.

3

Nederland voldoet niet alleen aan de criteria van de richtlijn, maar voert op punten een ruimer beleid dan op grond van de richtlijn strikt genomen verplicht is. Dat strookt met artikel 3 van de richtlijn dat bepaalt dat deze richtlijn de mogelijkheid van lidstaten om gunstiger bepalingen vast te stellen of te handhaven, onverlet laat. Artikel 4, lid 2 van de richtlijn is voorts een facultatieve bepaling, die het lidstaten mogelijk maakt een beleid voor verruimde gezinshereniging te voeren. Artikel 4 bepaalt immers in het tweede lid dat lidstaten uit hoofde van de richtlijn, en op voorwaarde dat aan de algemene voorwaarden is voldaan, ook gezinshereniging kunnen toestaan aan «ten laste komende bloedverwanten van de eerste graad in rechtstreekse opgaande lijn» en aan «meerderjarige niet-gehuwde kinderen» van de gezinshereniger en diens echtgenoot. In de Nederlandse situatie zijn deze facultatieve bepalingen neergelegd in het beleid voor verruimde gezinshereniging en

het ouderenbeleid. Aanpassing van de Nederlandse criteria is niet nodig.

4

Omdat de in Nederland verblijvende gezinsvormer zijn verantwoordelijkheden ook in financiële zin moet kunnen waarmaken, moet deze duurzaam in staat zijn de volledige kosten van het verblijf van de nieuwe partner op zich te nemen zodat een (al dan niet aanvullend) beroep op de algemene middelen redelijkerwijs is uitgesloten. Het doel van het stellen van de inkomenseis is het voorkomen dat beroep zal worden gedaan op de openbare kas. Deze eis wordt in de wet toegepast zonder onderscheid naar de leeftijd van betrokkenen. Van discriminatie naar leeftijd is derhalve geen sprake. Het gegeven dat het wettelijk minimumloon voor werknemers onder 23 jaar lager is dan voor werknemers van 23 jaar en ouder, is hiervoor geen relevant gegeven. Zoals destijds bij de introductie van de hogere inkomensnorm voor gezinsvorming in de nota van toelichting werd opgemerkt,³ zou aansluiting bij de lagere minimum jeugdlonen de mogelijkheden van een beroep op inkomensafhankelijke regelingen vergroten. Immers, de bedragen van de minimum jeugdlonen voor 21- en 22-jarigen betreffen respectievelijk 72,5 en 85 procent van het minimumloon. Deze bedragen zijn lager dan de voorheen geldende norm van 100% van het bijstandsniveau dat voor gezinshereniging wordt gehanteerd. In het tweede deel van vraag 4 wordt gevraagd of de gestelde voorwaarden het recht op gezinshereniging kunnen belemmeren. Ik wijs er in dit verband op dat richtlijn 2003/86/EG geen ongekwalificeerd recht op gezinshereniging schept. Zoals artikel 1 van de richtlijn aangeeft, is het doel van de richtlijn om de voorwaarden te bepalen voor de uitoefening van het recht op gezinshereniging door onderdanen van derde landen die wettig op het grondgebied van de lidstaten verblijven. Nederland heeft, zoals alle lidstaten die door deze richtlijn gebonden zijn, binnen de daarvoor gegeven mogelijkheden, aan deze voorwaarden invulling gegeven.

5

Artikel 7, lid 2 van de gezinsherenigingsrichtlijn bepaalt dat

de Europese lidstaten van onderdanen van derde landen kunnen verlangen dat zij overeenkomstig het nationale recht aan integratievoorwaarden voldoen. Het gaat hier om een facultatief artikel dat lidstaten de mogelijkheid geeft om wel of geen integratievoorwaarden te stellen. Dit artikel bevat geen beoordelingscriteria voor de toepassing van integratievoorwaarden die lidstaten stellen aan onderdanen van derde landen.

Met de Wet inburgering in het buitenland heeft Nederland ervoor gekozen om reeds in het land van herkomst voorwaarden te stellen aan gezinsvormers- en gezinsherenigers met als doel de integratie van gezinsvormers- en herenigers in Nederland te bevorderen. Het effect van de Wet inburgering in het buitenland wordt thans onderzocht in het kader van een evaluatie van deze wet. Hierbij zal onder meer de vraag worden betrokken in hoeverre de wet zich in de praktijk verhoudt tot internationaalrechtelijke verdragen.

6

Ik ben van mening dat de Wet inburgering in het buitenland in overeenstemming is met de gezinsherenigingsrichtlijn. In reactie op de eerder door u gestelde vragen over het rapport van Human Rights Watch «Discrimination in the name of integration»⁴ en de schriftelijke reactie op dit rapport⁵ is uitvoerig uiteengezet dat de Wet inburgering in het buitenland in beginsel in overeenstemming is met de gezinsherenigingsrichtlijn alsmede met het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

Ook ben ik van mening dat de Wet inburgering in het buitenland de integratie van nieuwkomers faciliteert. Het basisexamen inburgering in het buitenland is een eerste stap op weg naar de inburgering in Nederland, waarbij nieuwkomers op A1-min niveau kennis moeten hebben van de Nederlandse taal en samenleving. Eenmaal in Nederland zal men verder gaan met inburgeren. Ik vind het van belang dat mensen kennis hebben van de Nederlandse taal en samenleving, omdat dit bijdraagt aan hun integratie in Nederland. Zoals in

het antwoord bij vraag 5 is opgemerkt wordt de Wet inburgering in het buitenland op dit moment geëvalueerd. Er wordt in dit kader onderzoek gedaan naar het effect van het basisexamen inburgering in het buitenland op de inburgering in Nederland. De uitkomsten van deze wetsevaluatie zullen naar verwachting in het voorjaar van 2009 naar de Tweede Kamer worden gezonden.

7

Het is te betreuren dat de Commissie geen volledig overzicht heeft opgenomen van legesheffing in de onderscheiden lidstaten maar ermee heeft volstaan de laagste, hoogste en gemiddelde bedragen te noemen. Daaruit blijkt inderdaad dat Nederland het hoogste bedrag aan leges voor gezinshereniging vraagt. Nu de richtlijn geen bepaling over leges bevat, staat het lidstaten vrij hierin hun eigen systematiek te volgen. De legesheffing in Nederland vindt plaats binnen de kaders die nationale wet- en regelgeving daarvoor bieden. In de legessystematiek die in 2004 is geïntroduceerd, is ervoor gekozen de leges te baseren op de daadwerkelijk gemaakte kosten.

8

De Europese Commissie merkt in haar verslag op dat de kwestie van administratieve procedurekosten niet wordt geregeld in de richtlijn. De lidstaten mogen evenwel geen rechten vaststellen die de werking van de richtlijn bij de uitoefening van het recht op gezinshereniging uithollen. Ik onderschrijf deze opmerking en ben van mening dat van uitholling van het recht op gezinshereniging in de Nederlandse situatie geen sprake is. Zoals in antwoord op kamervragen van de PvdA destijds naar aanleiding van de introductie van de nieuwe legessystematiek is opgemerkt, vormt de legesheffing in het Nederlandse vreemdelingenrecht geen inhoudelijke voorwaarde, maar een procedureel vereiste.⁶

9

Naar aanleiding van artikel 17 van de richtlijn (afweging van belangen, zoals de hechtheid van de gezinsband en de duur van het verblijf in de

lidstaat) merkt de Europese Commissie op dat het algemene probleem bij de omzetting is dat de nationale voorschriften inzake gezinshereniging zeer strikt worden toegepast en dat de autoriteiten niet verplicht zijn de verzoeken individueel te beoordelen. De Nederlandse situatie wordt hierbij als voorbeeld genomen. In Nederland wordt, naar mijn mening terecht, groot belang gehecht aan de beginselen van rechtszekerheid en gelijkheid. Dit brengt met zich mee dat voorwaarden waaronder rechten kunnen worden uitgeoefend omschreven zijn in wet en beleid. De overwegingen die in de richtlijn genoemd zijn als onderdeel van de besluitvorming, maken deel uit van het kader waarbinnen IND medewerkers namens mij besluiten kunnen nemen en motiveren. De toelating in het kader van gezinshereniging wordt in Nederland beheerst door een stelsel van limitatief opgesomde voorwaarden in algemeen verbindende voorschriften, met name de artikelen 3.13 tot en met 3.22 Vreemdelingenbesluit 2000. Indien aan alle voorwaarden is voldaan, alsmede aan de geldende procedurele voorschriften, bestaat aanspraak op verlening van de gevraagde vergunning. In geval daarvan niet is voldaan, nopen de ter zake geldende algemeen verbindende voorschriften niet tot afwijzing van de aanvraag. Ik ben in dergelijke gevallen bevoegd de aanvraag af te wijzen, maar niet verplicht. Ter zake daarvan gelden beleidsregels. In een geval waarin toepassing van een beleidsregel tot kennelijk onredelijke uitkomsten leidt, kan ik gebruik maken van de inherente afwijkingsbevoegdheid, bedoeld in de artikelen 3:4, tweede lid, en 4:84 van de Algemene wet bestuursrecht. In geval toepassing van een beleidsregel onredelijk wordt bevonden voor een reeks van gevallen en de beleidsregel of onderdeel daarvan derhalve op zich onredelijk zou worden bevonden, heb ik de mogelijkheid om de beleidsregel aan te passen. In alle gevallen ben ik op grond van artikel 3:2 van de Algemene wet bestuursrecht reeds gehouden bij de voorbereiding van een besluit de nodige kennis te verzamelen omtrent de relevante feiten en af te wegen belangen. Daarmee is naar mijn mening voldoende recht gedaan aan de voorwaarden van artikel 17.

Hetzelfde geldt met betrekking tot artikel 5, lid 5 van de richtlijn (belangen van minderjarige kinderen) en de vraag om een meer expliciete verwijzing naar de rechten van het kind. De Europese Commissie verwijst hierbij naar het arrest van het Hof van Justitie in de zaak Europees Parlement tegen de Raad van de Europese Unie (C-540/03). Het Hof benadrukt in die zaak inderdaad het belang van de bescherming van het recht op gezinsleven van (minderjarige) kinderen en wijst op het belang van bijvoorbeeld het VN-Verdrag inzake de rechten van het kind. Het recht op gezinsleven is ook erkend in het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie. Het Hof verwijst hiernaar in de context van artikel 4, lid 1 van de richtlijn (bijzondere integratievoorwaarden voor kinderen boven 12 jaar, die onafhankelijk van hun gezinsleden komen), welke bepaling door Nederland niet is geïmplementeerd. Voor het overige is de bescherming van het gezinsleven en in het bijzonder de bescherming van minderjarige kinderen verweven in het hele Nederlandse vreemdelingenbeleid.

10

Het beleid is op dit punt naar mijn mening niet in strijd met de richtlijn. Al eerder is met de Tweede Kamer gesproken over het vaststellen van de gezinsband bij asielgerechtigden. Het is belangrijk om duidelijkheid te krijgen over de identiteit van de aanvragers om misbruik van de procedures te voorkomen. Om deze reden is in het beleid vastgelegd dat in beginsel voor het aantonen van de gezinsband originele documenten dienen te worden overgelegd waaruit de gezinsband blijkt. Juist vanwege het feit dat documenten vanwege de vluchtsituatie en om redenen die niet aan de betrokken vreemdelingen zijn toe te rekenen, kunnen ontbreken, kan de vreemdeling ook op andere wijze de gezinsband aannemelijk maken. Hiertoe worden de betrokkenen gewezen op de mogelijkheid van een DNA-onderzoek, waarmee de gezinsband kan worden vastgesteld tussen ouders en kinderen, in het geval van uit beide ouders of uit Één van beide ouders geboren kind(eren). Waar een dergelijke gezinsband ontbreekt, worden identificerende

vragen gesteld. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan het besef dat het in sommige gevallen voor vluchtelingen onmogelijk is om documenten over te leggen.

11 t/m 13

Op dit moment zie ik geen aanleiding om te twifelen aan de correcte implementatie van de richtlijn in Nederland.

14

Hoewel ik niet van mening ben dat de toetsing bij de aanvraag van een mvv, en vervolgens de toetsing aan de voorwaarden voor een aanvraag van een verblijfsvergunning, in strijd zijn met de richtlijn, ben ik wel voornemens deze dubbele toetsing af te schaffen. In het kader van het Modern Migratiebeleid wordt gewerkt aan een voorstel voor de introductie van de TEV-aanvraag: toegang en verblijf. De volledige toetsing vindt dan plaats in het kader van de mvv-procedure, waarna dit inreisvisum gedurende een periode van drie maanden geldig is en binnen die periode zonder nadere toetsing een verblijfsvergunning kan worden verkregen. Eén en ander is uiteengezet in de blauwdruk Modern Migratiebeleid, die in juli 2008 aan de Tweede Kamer is aangeboden.⁷

15

De Europese Commissie schrijft in haar verslag dat indien een lidstaat op zijn eigen onderdanen regels toepast die minder gunstig zijn dan die van de richtlijn, de wettelijke status van onderdanen van derde landen erop achteruit kan gaan nadat zij de nationaliteit hebben verworven van een lidstaat die op dit punt minder gunstige regels op zijn onderdanen toepast. Nederland wordt hierbij genoemd als één van de vier lidstaten waarbij dit het geval zou zijn. Het is mij niet duidelijk waarop de Europese Commissie in dit verband doelt. Weliswaar kunnen tot Nederlander genaturaliseerden zich niet langer op de richtlijn beroepen, maar Nederland past ten aanzien van gezinshereniging van Nederlanders met onderdanen van derde landen dezelfde voorwaarden toe op grond van nationaal beleid. Het stelsel van voorwaarden en rechten bij gezinshereniging en gezinsvorming is in Nederland immers zonder onderscheid van toepassing op

Nederlanders die gezinshereniging beogen met onderdanen van derde landen als op onderdanen van derde landen die legaal in Nederland verblijven en gezinshereniging beogen met andere onderdanen van derde landen. Het is daarom niet in te zien waarom de rechtspositie van derdelanders zou verslechteren door naturalisatie.

De tweede deelvraag is van een geheel andere orde. Dit betreft de positie van EU-onderdanen die geen gebruik hebben gemaakt van hun recht op vrij verkeer van personen en betreft dus in feite een vraag naar het recht op gezinshereniging van Nederlandse onderdanen in Nederland. Op dit moment is gemeenschapsrecht op deze categorie personen niet van toepassing. Nederland behandelt eigen onderdanen die geen gebruik hebben gemaakt van het recht op vrij verkeer en verblijf in de andere lidstaten van de Unie voor wat betreft gezinshereniging anders dan Nederlanders die daarvan wel gebruik maken of hebben gemaakt, hetgeen is toegestaan. Eén en ander strookt immers met de uitspraak van het Hof van Justitie EG van 27 oktober 1982 (Jurispr. 1982, 03723, inzake Morson en Jhanjan), waarin is uitgemaakt dat het gemeenschapsrecht niet van toepassing is op zuiver interne situaties. Voor Nederlanders die wel gebruik hebben gemaakt van het recht op vrij verkeer en verblijf van het gemeenschapsrecht en die daarna naar Nederland terugkeren gelden reeds geruime tijd in beginsel andere regels, naar aanleiding van de uitspraak zaaknummer C-370/90⁸, te weten de regels van (thans) richtlijn 2004/38/EG.

16

Gezien mijn antwoord op vraag 15 behoeft deze vraag geen beantwoording.

¹ Staatsblad 2004, 496, p. 1-25.

² C.A.G. Groenendijk, R. Fernhout, D. van Dam, R. van Oers, T. Strik, *The Family Reunification Directive in EU Member States, The First Year of Implementation*, Nijmegen: Centre for Migration Law, 2007.

³ Staatsblad 2004, 496, p. 1-25.

⁴ Kamerstukken I, 2007-2008, Aanhangsel.

⁵ Kamerstukken II, 2007-2008, 29 700, nr. 56.

⁶ Kamerstukken II 2004-2005, 29 800 VI, nr. 96.

⁷ Kamerstukken II 2007-2008, 30 573, nr. 10.

⁸ Hof van Justitie EG van 7 juli 1992 inzake Surinder Singh; Jurispr. 1992, I-04265.